

Orientering

Til Økonomiudvalget

Opfølgning på Borgerrepræsentationens beslutning om at stille skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer i udvalgte udbud

26. maj 2020

Sagsnummer
2020-0043206

Dokumentnummer
2020-0043206-1

Resumé

Borgerrepræsentationen har besluttet, at Københavns Kommune skal stille skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer i udvalgte udbud fra den 1. august 2019. Sagen er den første årlige opfølgning på Borgerrepræsentationens beslutning og er til Økonomiudvalgets orientering.

Problemstilling

Borgerrepræsentationen besluttede den 28. marts 2019, at Københavns Kommune skal stille skærpede miljøkrav til de køretøjer, som kommunens leverandører anvender til at levere varer og tjenesteydelser til kommunen (bilag 1).

Beslutningen indebærer, at leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til kommunen i person- og mindre varebiler, skal levere et på forhånd aftalt minimum af leverancerne i et grønt køretøj. De skærpede miljøkrav skal indarbejdes i udvalgte udbud fra den 1. august 2019. De skærpede miljøkrav afhænger af størrelsen på udbuddet/kontrakten, tager højde for leverandørernes virkelighed og er relativt enkle, så de administrative omkostninger ikke øges væsentligt hverken for Københavns Kommune eller leverandørerne.

Derudover skal der stilles krav om, at leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser i store varebiler, lastbiler og busser, skal levere dem i grønne køretøjer, når den teknologiske udvikling og markedet muliggør det.

Beslutningen indebærer desuden, at Økonomiudvalget årligt skal forelægges en opfølgning på Borgerrepræsentationens beslutning, herunder en oversigt over den teknologiske udvikling af grønne køretøjer, samt en vurdering af, om udbudskriterierne kan strammes. Grønne køretøjer er defineret som biler, der kører på el, biogas eller brint eller er plug-in-hybrid-biler.

Løsning

Hver forvaltning skal løbende sikre, at de stiller skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer i relevante udbud og kontrakter, og skal i forbindelse

Center for Økonomi
Team Intern
Økonomi og Indkøb

Københavns Rådhus,
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009800206

med denne årlige opfølgning angive, i hvilke af deres udbud og kontrakter med leverandører, der stilles skærpede miljøkrav til køretøjerne.

Tabel 1: Udbud og kontrakter med skærpede miljøkrav til køretøjer fra den 1. august 2019 – 1. april 2020.

Forvaltning	Udbud/kontrakt	Kontraktstart	Kontraktstørrelse	Miljøkrav/tildelingskriterie
Økonomiforvaltningen	Vinduespolering	2019	Anslået værdi er 22,5 mio. kr. for alle tre delaftaler.	Skærpede miljøkrav er indarbejdet som mindstekrav på følgende måde: <ul style="list-style-type: none"> - År 2020 (9 måneder): 20 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer. - År 2021: 40 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer. - År 2022: 60 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer. - År 2023: 80 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer.
Økonomiforvaltningen	Låseserviceydelser	2020	Anslået værdi er 12 mio. kr.	Skærpede miljøkrav er indskrevet i kontrakten ved, at anvendelse af grønne køretøjer er et evalueringsskriterium med en vægtning på 20 pct. Det betyder, at når låseserviceydelser sendes i udbud i 2020, vil anvendelse af grønne køretøjer på kontrakten vægte 20 pct. i evalueringen af de bydende leverandørers tilbud.
Økonomiforvaltningen	Elektriker-ydelser	2020	Anslået værdi er 186 mio. kr.	Skærpede miljøkrav er indarbejdet som mindstekrav på følgende måde: <ul style="list-style-type: none"> - 2021: 50 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer. - 2022: 75 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer. - 2023: 90 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer. - 2024: 90 pct. af kørsler på leverancer skal ske med grønne køretøjer.
Børne- og Ungdomsforvaltningen	Indkøb af råvarer til produktionskøkkener	2020	Anslået værdi er 200 mio. kr.	Det indskrives som mindstekrav, at hvis leverandøren i kontraktperioden skal udskifte lastbiler skal det være til et miljørigtigt/grønt køretøj. Det konkurrenceudsættes, hvor mange miljørigtige/grønne køretøjer leverandøren kan sætte ind til opfyldelse af kontrakten ved kontraktens start.
Børne- og Ungdomsforvaltningen	Indkøb af bæredygtige ferske fisk	2020	Anslået værdi er 10 mio. kr.	Det indskrives som mindstekrav, at hvis leverandøren i kontraktperioden skal udskifte lastbiler skal det være til et miljørigtigt/grønt køretøj. Det konkurrenceudsættes, hvor mange miljørigtige/grønne køretøjer leverandøren kan sætte ind til opfyldelse af kontrakten ved kontraktens start.

Socialforvaltningen, Sundhed- og Omsorgsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Kultur- og Fritidsforvaltningen samt Teknik- og Miljøforvaltningen oplyser, at de ikke har gennemført udbud eller indgået kontrakter med skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer i perioden.

Økonomi

Der er ingen økonomiske konsekvenser ved sagen. Eventuelle merudgifter ved at stille skærpede miljøkrav afholdes inden for forvaltningernes egen ramme.

Videre proces

Opfølgningen på Borgerrepræsentationens beslutning vil blive opdateret og forelagt Økonomiudvalget igen primo 2021. I denne opfølgning vil der indgå en vurdering af, om miljøkravene kan strammes yderligere. I nærværende opfølgning indgår vurderingen ikke grundet den begrænsede teknologiske udvikling af grønne køretøjer siden Borgerrepræsentationen vedtog beslutningen i 2019.

Hver forvaltning vil fortsat løbende stille miljøkrav til leverandørkøretøjer i relevante udbud og kontrakter.

Bilag

1. Indstilling til Borgerrepræsentationen: Skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer, den 28. marts 2019.

Corona-virus

Vær opmærksom på, at mange services og tilbud i Københavns Kommune er ændrede eller lukkede pga. corona-virus. Se her, hvordan de forskellige områder fungerer i de næste uger, og hvordan du som borger eller virksomhed stadig kan komme i kontakt med os.

Læs mere på kk.dk/corona

Dagsorden for 7. Skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer (2019-0034849) møde d.

Bilag

Bilag 1 - Budgetnotat: Analyse af mulighederne for at stille skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer og grøn varelevering

Bilag 2 - Rapport: Skærpede miljøkrav til leverandørtransport, COWI, 2019.

Bilag 3 - Rapport: Perspektiver for citylogistik i Københavns Kommune, COWI, 2019.

Bilag 4 - Del af regeringens klima- og luftudspil: Ren luft i de store byer - Miljøzoner up to date, 2018.

Borgerrepræsentationen skal tage stilling til, om Københavns Kommune skal indarbejde krav om, i relevante udbud og kontrakter, at leverandørerne anvender grønne køretøjer, når de leverer varer og tjenesteydelser til kommunen. Grønne køretøjer er biler, der kører på el, biogas eller brint eller er plug-in-hybrid-biler.

De foreslåede miljøkrav til leverandørkøretøjer er forskellige fra udbud til udbud og afhænger af branchen og den teknologiske udvikling af grønne køretøjer. Samtidig er de relativt enkle og tager udgangspunkt i leverandørernes virkelighed.

Københavns Kommune stiller i dag nogle miljøkrav til leverandørkøretøjer. De foreslåede skærpede miljøkrav i denne indstilling rækker ud over de nuværende, reducerer udledningen af CO₂ og partikler i København og gør luften renere for københavnere.

Sagsfremstilling

Indstilling

Indstilling om,

1. at det godkendes, at Københavns Kommune fra den 1. august 2019 stiller krav om, at leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til Københavns Kommune i person- og mindre varebiler, skal levere et på forhånd aftalt minimum af leverancerne i et grønt køretøj. Kravene indarbejdes i relevante udbud og kontrakter og ud fra en konkret vurdering,
2. at det godkendes, at Københavns Kommune stiller krav om, at leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til Københavns Kommune i store varebiler, lastbiler og busser, skal levere dem i grønne køretøjer, når den teknologiske udvikling og markedet muliggør dette. Kravene indarbejdes i relevante udbud og kontrakter og ud fra en konkret vurdering,
3. at Økonomiudvalget årligt bliver forelagt vurdering af, om udbudskriterierne kan strammes.

(Økonomiudvalget)

Sagsfremstilling

I forbindelse med budgetaftalen 2019 vedtog Borgerrepræsentationen, at der skulle udarbejdes en analyse af mulighederne for at stille skærpede miljøkrav til de køretøjer, som Københavns Kommunes leverandører anvender til at transportere varer og tjenesteydelser til København med henblik på at reducere udledningen af CO₂ og partikler i København (bilag 1).

Økonomiforvaltningen har udarbejdet analysen i samarbejde med konsulenthuset COWI, og har bl.a. analyseret CO₂-aftrykket fra hhv. lette, mellem og tunge køretøjer, kommunens indkøb inden for udvalgte repræsentative indkøbskategorier, den teknologiske udvikling af grønne køretøjer samt miljø- og omkostningseffekten ved at anvende dem (bilag 2). Grønne køretøjer er defineret som biler, der kører på el, biogas eller brint eller er plug-in-hybrid-biler.

Analysens resultater

Analysen viser, at den teknologiske udvikling af person- og mindre varebiler, der kan køre på el, biogas eller brint eller er plug-in-hybrid-biler, er nået længere, end den er for tunge køretøjer som fx store varebiler, lastbiler og busser.

Det betyder, at det i dag primært er leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til Københavns Kommune i person- og mindre varebiler, som har mulighed for at skaffe grønne køretøjer og leve op til krav om at anvende grønne køretøjer, når de leverer til kommunen.

Den teknologiske udvikling af tunge køretøjer, som kan køre på el, biogas eller brint eller er plug-in-hybrid-biler, er langsommere. Det forventes, at kommunen kan stille begyndende krav om anvendelse af grønne køretøjer til leverandører med store varebiler og lastbiler inden for de næste par år.

Løsning

På baggrund af analysens resultater indstiller Økonomiforvaltningen, at Københavns Kommune indarbejder krav om, at leverandørerne anvender grønne køretøjer, når de leverer varer og tjenesteydelser til kommunen, i relevante udbud og kontrakter.

Konkret foreslås det at indskrive krav om, at et på forhånd besluttet minimum af leverancerne til Københavns Kommune skal ske med et grønt køretøj, i kontrakten med leverandøren. Det kan også indskrives som et tildelingskriterie i et udbud, at leverandøren skal anvende grønne køretøjer, for på denne måde at belønne de leverandører, der prioriterer grøn omstilling af deres køretøjer.

I 2019 og 2020 er det muligt at indarbejde skærpede miljøkrav i bl.a. følgende af Københavns Kommunes udbud, fordi varerne og tjenesteydelserne leveres i personbiler eller mindre varebiler: 1) udbud af vinduespolering med forventet kontraktstart i 2019, 2) udbud af låseserviceydelser med forventet kontraktstart i 2020, og 3) udbud af elektrisk ydelser med forventet kontraktstart i 2020.

Stockholm Kommune har stillet skærpede miljøkrav til deres leverandørers køretøjer siden 2010, hvorfor Økonomiforvaltningen har været i dialog med Stockholm Kommune om udformningen af deres krav. Økonomiforvaltningen vurderer, at de skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer i denne indstilling er på linje med Stockholm Kommunes krav, når der tages højde for infrastrukturforskelle, bl.a. som følge af nationale love og regler mellem de to hovedstadskommuner. Fx er der i Sverige udviklet gode muligheder for at tanke biogas, hvorfor busser, der kan køre på biogas, er udbredte.

I Stockholm Kommune stiller de ligeledes de strengeste miljøkrav til person- og mindre biler, tilpasser deres krav til den indkøbte vare eller tjenesteydelse og de anvendte køretøjer på kontrakten, og de konkrete krav udformes på baggrund af en markedsdialog med leverandørerne forud for udbuddene.

Fleksible krav om anvendelse af grønne køretøjer

De foreslåede skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer er fleksible og sker ud fra en konkret vurdering. Det indebærer, at kravene afhænger af, om det er lette køretøjer som fx person- og mindre varebiler eller tungere køretøjer som fx store varebiler,

lastbiler og busser, leverandørerne vil anvende på kontrakten. Kravene skærpes afhængigt af den teknologiske udvikling af grønne køretøjer.

Derudover tilpasses kravene efter om leverandørtransporterne på den konkrete kontrakt typisk er planlagte eller er ad hoc-kørsler. Det skyldes, at det ved planlagte leverancer er nemmere for leverandøren at planlægge at anvende et grønt køretøj, mens det ved ad hoc-kørsler, fx akutte tilkaldopgaver inden for håndværkerområdet, ofte er vanskeligt at planlægge at have et grønt køretøj til rådighed, fordi leverandøren typisk kører for mange forskellige kunder. Et eksempel på et skærpet miljøkrav i en kontrakt, hvor en væsentlig del af leverandørkørslerne kan planlægges, er fx, at 20 pct. af kørslerne skal ske med et grønt køretøj.

Samtidig kan kravene afhænge af størrelsen af leverandørens kontakt med Københavns Kommune. Af følgende tabel fremgår miljøkrav til leverandørkøretøjer efter biltype, kontraktstørrelse og år. Mørkere farvenuance indikerer strammere miljøkrav og

indikerer anvendelse af grønne køretøjer som tildelingskriterier, men ikke et krav, i udbud:

Tabel 1: Miljøkrav til leverandørkøretøjer efter biltype, kontraktstørrelse og år:

Køretøjstype	Forventet kontraktstørrelse	2019	2020	2021	2022-2025
Personbiler og små varebiler	<2 mio. kr.				
	2-5 mio. kr.				
	>5 mio. kr.				
Store varebiler	<2 mio. kr.				
	2-5 mio. kr.				
	>5 mio. kr.				
Mini-busser	<2 mio. kr.			(E)	
	2-5 mio. kr.		(E)		
	>5 mio. kr.		(E)		
Turistbusser	<2 mio. kr.				(E)
	2-5 mio. kr.		(E)	(E)	
	>5 mio. kr.		(E)	(E)	
Lastbiler	<2 mio. kr.			(E)	
	2-5 mio. kr.		(E)	(E)	
	>5 mio. kr.				

Kilde: COWI, ”Skærpede miljøkrav til leverandørtransport”, s. 4 (bilag 2). Tabellen er dog opdateret, så den afspejler den foreslåede miljøkrav i Københavns Kommune, hvor det er en andel af leverancerne og ikke antallet af biler i alt hos leverandøren.

De konkrete krav vil desuden afhænge af de markedsdialoger, som kommunens forvaltninger og indkøbsmedarbejdere holder med leverandørerne forud for et udbud. Under markedsdialogen vil det blive afklaret, hvilke konkrete miljøkrav, som den teknologiske udvikling og branchen kan leve op til.

Det anbefales ikke at skærpe miljøkravene til leverandørkøretøjer yderligere end det foreslåede. Det skyldes, at der er væsentlig risiko for, at markedet ikke vil kunne efterleve disse krav, hvilket kan medføre væsentlige meromkostninger for kommunen, eller at ingen vælger at byde på udbuddet.

Leverandørerne vil løbende skulle afrapportere på, hvorvidt de overholder, at den aftalte del af leverancerne til Københavns Kommune sker med grønne køretøjer, således som det er beskrevet i kontrakten.

Opfølgningen kan ske i forbindelse med de løbende opfølgningsmøder mellem Københavns Kommune og leverandørerne samt ved fremlæggelse af kørelister/kørselsstatistik for de køretøjer, som leverandøren anvender til udførelse af kontrakten.

Afreportering på analyse af muligheder for brug af citylogistik

I forbindelse med budgetaftalen 2019 vedtog Borgerrepræsentationen ligeledes, at der skulle udarbejdes en analyse af mulighederne for at gøre brug af en citylogistik-løsning med henblik på at reducere trængsel, trafik og CO₂-udledning. Også denne analyse er blevet udarbejdet af Økonomiforvaltningen og konsulenthuset COWI (bilag 3). Citylogistik er en varedistributionsform, hvor alle leverandører leverer varer til ét lager, hvorfra varerne distribueres til forskellige steder.

Resultaterne viser, at Københavns Kommune endnu ikke er moden til en citylogistik-løsning. For at være moden til implementering af citylogistik, kræver det en fuld implementering af kommunens digitale indkøbsløsning, Kvantum Indkøb, så vareindkøbene er systemunderstøttet. Derudover er det ikke alle vareindkøb, der er egnet til distribution via citylogistik, fx nogle fødevarer, der har særlige håndterings- eller tidskrav.

Derudover kom regeringen i 2018 med et klima- og luftudspil, hvori den bl.a. ønsker at give de fem største danske byer mulighed for at skærpe miljøkravene til de dieseldrevne lastbiler, busser og varebiler, der kører ind i miljøzonerne, samt trinvist stramme kravene (bilag 4). Såfremt udspillet bliver til virkelighed, vurderer Økonomiforvaltningen, at dette vil være en bedre og mere effektiv måde end citylogistik til at sikre grøn varelevering i København.

Økonomi

Det vurderes, at de skærpede miljøkrav til leverandørkøretøjer ikke vil øge priserne eller de administrative omkostninger væsentligt hverken for Københavns Kommune eller leverandørerne.

Videre proces

Hver forvaltning vil løbende sikre, at der stilles miljøkrav til leverandørkøretøjer i relevante udbud og kontrakter.

Oversigten over den teknologiske udvikling af grønne køretøjer, vil en gang årligt blive opdateret af Økonomiforvaltningen, således at forvaltningerne kan stille miljøkrav i udbud og kontrakter, der er på forkant af, hvad markedet kan leve op til.

Hver forvaltning vil løbende i forbindelse med opdateringen af udbudsplanen skulle opdatere, i hvilke af deres udbud, der stilles skærpede miljøkrav, og konkret hvilke miljøkrav, der stilles i kontrakten med leverandøren.

Økonomiudvalget vil årligt blive forelagt en oversigt over udbudsområder, hvor der stilles krav om grøn transport, og kan fx se ud som følger:

Udbud	Kontraktstart	Kontraktstørrelse	Miljøkrav/tildelingskriterier
Vinduespolering	2019		<ul style="list-style-type: none">xx pct. af leveringerne til Københavns Kommune sker med et grønt køretøj.
Låseserviceydelse	2020		<ul style="list-style-type: none">xx pct. af leveringerne til Københavns Kommune sker med et grønt køretøj.
Elektrikerydelse	2020		<ul style="list-style-type: none">xx pct. af leveringerne til Københavns Kommune sker med et grønt køretøj.

Kommende udbud	2020		<ul style="list-style-type: none"> • xx pct. af leveringerne til Københavns Kommune sker med et grønt køretøj.
Kommende udbud	2021		<ul style="list-style-type: none"> • xx pct. af leveringerne til Københavns Kommune sker med et grønt køretøj.

Såfremt Økonomiudvalget godkender indstillingen, vil indstillingen forelægges Borgerrepræsentationen på mødet den 28. marts 2019.

Peter Stensgaard Mørch

/Mads Grønval

Oversigt over politisk behandling

Økonomiforvaltningen indstiller, at Økonomiudvalget over for Borgerrepræsentationen anbefaler,

1. at det godkendes, at Københavns Kommune fra den 1. august 2019 stiller krav om, at leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til Københavns Kommune i person- og mindre varebiler, skal levere et på forhånd aftalt minimum af leverancerne i et grønt køretøj. Kravene indarbejdes i relevante udbud og kontrakter og ud fra en konkret vurdering,
2. at det godkendes, at Københavns Kommune stiller krav om, at leverandører, der leverer varer og tjenesteydelser til Københavns Kommune i store varebiler, lastbiler og busser, skal levere dem i grønne køretøjer, når den teknologiske udvikling og markedet muliggør dette. Kravene indarbejdes i relevante udbud og kontrakter og ud fra en konkret vurdering.

Økonomiudvalgets beslutning i mødet den 19. marts 2019

Enhedslisten fremsatte følgende ændringsforslag:

”At indstillingen sendes tilbage til forvaltningen med henblik på:

- at der bliver opstillet konkrete og ambitiøse mål for både person- og mindre varebiler og for store varebiler, lastbiler og busser.

- at der bliver opstillet forslag til konkrete mål for et skalerbart antal kontrakter og udbud

- at der bliver stillet forslag til, hvornår kravene skal gælde ift. store varebiler, lastbiler og busser.”

Det af Enhedslisten fremsatte ændringsforslag blev forkastet med 4 stemmer mod 7. 2 medlemmer undlod at stemme.

For stemte: Ø og Å.

Imod stemte: A, V, C og O.

Undlod at stemme: B og F.

Økonomiudvalget besluttede i enighed at tilføje følgende 3. at-punkt til indstillingen:

” at Økonomiudvalget årligt bliver forelagt vurdering af, om udbudskriterierne kan strammes.”

Den således ændrede indstilling blev herefter anbefalet over for Borgerrepræsentationen uden afstemning.

Enhedslisten afgav følgende protokolbemærkning:

”Enhedslisten noterer sig, at COWI-rapporten viser en miljøgevinst ved at anvende citylogistik-løsningen i de kommunale indkøb og ønsker at arbejde med at indarbejde en citylogistik-ordning i de kommunale indkøb genoptages, når Kvantum er fuldt implementeret”.

Beslutning

Borgerrepræsentationens beslutning i mødet den 28. marts 2019

Enhedslisten genfremsatte følgende ændringsforslag (ÆF1) fra udvalgsbehandlingen:

”At indstillingen sendes tilbage til forvaltningen med henblik på:

- At der bliver opstillet konkrete og ambitiøse mål for både person- og mindre varebiler, lastbiler og busser.
- At der bliver opstillet konkrete mål for skalerbart antal kontrakter og udbud.
- At der bliver stillet forslag til, hvornår kravene skal gælde ift. store varebiler, lastbiler og busser.”

Det af Enhedslisten genfremsatte ændringsforslag (ÆF1) blev forkastet med 27 stemmer imod 15. 10 medlemmer undlod at stemme.

For stemte: Ø og Å.

Imod stemte: A, V, C, O og I.

Undlod at stemme: B og F.

Indstillingen blev herefter godkendt uden afstemning.

Venstre og Det Konservative Folkeparti afgav følgende protokolbemærkning, som Liberal Alliance tilsluttede sig:

“Partierne deler ambitionen om den grønne omstilling – og støtter derfor indstillingen. Vi kan dog have vores bekymring for, om markedet reelt er modent til allerede nu at levere på de ønskede ambitioner – og henstiller derfor til, at de pågældende forvaltninger tager den kommende markedsdialog dybt alvorligt og ikke efterfølgende stiller krav i de faktisk udbud, som erhvervet ikke har mulighed for at leve op til. En model til inspiration kan være håndteringen af buskørsel på børne- og ungdomsområdet.”

Enhedslisten videreførte deres protokolbemærkning fra udvalgsbehandlingen:

“Enhedslisten noterer sig, at COWI-rapporten viser en miljøgevinst ved at anvende citylogistik-løsningen i de kommunale indkøb og ønsker at arbejde med at indarbejde en citylogistik-ordning i de kommunale indkøb genoptages, når Kvantum er fuldt implementeret”.